

longer and longer @el6el9

ເສາຕະລຸງ ເພື່ອຍດ້ວຍໜ້າ ອຸ່ນຍາ

ເພື່ອຍດ້ວຍໜ້າ ອຸ່ນຍາ ລັກຖານປະວັດຕັດສຕ່ບໍລະຣານຄົດມີມາກ
ແລະຫລາກຫລາຍ ເພວະກິດກຽມຍັງມີລົມມາຄື່ງແຜ່ນດິນພະພູຫຼັງຈ້າກລວງ
ຮ.5 ມີກຳພັກຕ່າຍເກີນໄນ້ນ້ອຍ

ນັກໂປຣານຄົດໃນກິດປັກເອງຍັງຮູ່ໃໝ່ທ່ວ່າເມືອນກັນທຸກຄົນ ແມ່ນ
ນັ້ງກີ່ງໃໝ່ເກີນວ່າຫ້າເສາຕະລຸງຕ່າງກັນຮ່າງວ່າງທີ່ປັກໃນກຳພັກເຊີ້ງເກີນກັນ
ນອກກຳພັກ ເພວະນູ່ປະກວາກກ່ອນ ກິດປັກເຊີ້ງທ່າງເສາດອກນັ້ງ
(ທຽມມັນທີ) ໄວ້ອກກຳພັກເຊີ້ງເກີນດັ່ງທີ່ຮ້ອທີ່ໄປ

ຈຶ່ງກິດກຳລັງຂາວນອຸ່ນຍາທ່ະໜ່າໃຫ້ຮູ່ຄວາມຕ່າງຂອງຫ້າເສາເຫັນນັ້ນ

ດັ່ງນັ້ນ ກ່ອນນູ່ປະເທົ່າຍືດຄົດລັງໜ້າ ກິດປັກເຄວາແບ່ງນັ້ນຂ່ອງມູລ
ຄວາມຮູ່ລູ່ສ່າວັນະທີ່ໃຫ້ຫ້າກັນ ທັກຄົນໃນອຸ່ນຍາແລະຄົນທ່ວ່າປະເທດ ຈົນເລີ່ມ
ຄົນທ່າໂລຢີ່ວິເຄີຍ ຂີ່ໃຫ້ໄດ້ໄນ້ຢາກໂໂຍ່ພ່ານເລື່ອໂຂ້ເຊີ່ຍ

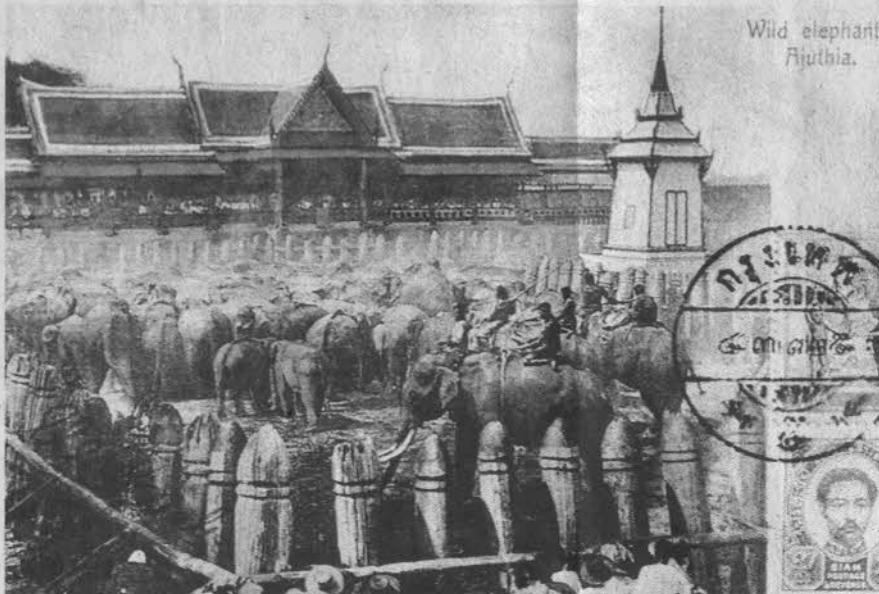
ແຕ່ກິດປັກໄນ້ໄດ້ທໍາ ພ້ອມທໍາແບ່ນເຈົ້າຂານມູນນາຍ (ແລ້ວກ່ອປັບປຸກ
ເມືອນທີ່ພານຸ່າ ມາຫາລຍຄັ້ງຫລາຍການນີ້) ດັ່ງນັ້ນທີ່ຜູ້ໄທ່ຍຸນນັ້ນທ່ານ໌ນັ້ນ
ພຸດທຽງ ຈຶ່ງສຳຄັນມາກ ກິດປັກຕ້ອງນອນນັ້ນຮັບໄວ້ແກ້ໄຂດັດແປລັງ
ຕົນເອງ ດັ່ງນີ້

“ການນູ່ປະຈະມາວ້າກຳພັກຕ່າຍເກີນຂາວນໃນຮູ່ຫຼັກ ເພວະເກີດໄນ້ກັນ
ທໍາໄມ້ໄນ້ກ່າວກຳມາວ້າກຳພັກຕ່າຍເກີນຂາວນໃນຮູ່ຫຼັກກ່ອນ”

“ເວລາທ່າງກຳພັກຕ່າຍເກີນຂາວນໃນຮູ່ຫຼັກ ຕ້ອງກຳທັນສື່ອຂອນຫຼູນຢາດໄປທີ່
ກິດປັບປຸງ ແພດກິດປັບປຸງຂໍເຂົ້າມານູ່ປະຈະເພື່ອຍືດ ທີ່ຈົ່ງເປັນລົມດີຂອງຫຼັກ
ຂອງຄົນໄທ ໄນມາສອນການກຳປະຫາວີການ”

ຜູ້ໄທ່ຍຸນນັ້ນ ມຸ່ງ 3 ຕ.ສານພົກ ອ.ເມືອງຍ. ຈ. ພຣະນູ່ປະຈຸບັນ
ດົບດັ່ງເຈົ້າຫ້າທີ່ກິດປັກກຳທີ່ດຳເຫັນຂາວນ

[ຮາຍານມະປະຈຸບັນ ວິວທະນູ່ປະຈະ “ເພື່ອຍືດ” ຊົ່ງ “ຄົນເລີ່ມໜ້າ”
ໂດຍ ພັນຍຸ້ມີພົມ ສີຮະເນດົກ ໃນ ມັດຈັນ ຮັນນັວນອັງຄາກທີ່ 4 ມິຖຸນາຍັນ 2562
ໜ້າ 13]

Wild elephants.
Ratchaburi.

(ຂ້າຍ) ຜ້າຍໃນເຊີ້ງເກີນເພື່ອຍືດ ຫ້ວເສາງປົດອກນັ້ງທຽມມັນທີ ອຸ່ນຍາ ສມຍ ຮ.5 ພ.ສ. 2448 [ຈາກໜ້າລື້ Postcards of OLD SIAM Singapore 2005. P. 86] (ຂ້າວ) ຂາວກຸງ
ເສາດັດ ສມຍ ຮ.5 [ກາພເກົ່າຍາກັນລື້ ກຽງກ່ານເນື່ອກາລກ່ອນ ກາພເຖິ່ງ 100 ປີພຣະນູ່ປະຈຸບັນ ອຸ່ນຍາ ຂອງ ອຣດາ ດອມນັ້ນທີ່ ບໍລິສັດສາມ ເຮັນຂອງລີ່ ພິມພົມກົງແກຣ ພ.ສ. 2554]

ໜ້າ

ເພື່ອຍດຄົດລັງໜ້າ ເກີຍວ້ອງໂດຍຕຽບກັນໜ້າທີ່ເປັນສັຕິ ໄດ້ຮັບຄວາມຕົນໃຈ
ຍົກຍ່ອງຈາກນ້ຳໂລກ ໄຄຣາ ກົ່ງ ກົ່ງ ກິດປັກນັ້ນແລະວັດີ ເພວະນູ່ປະຈະ
ເພື່ອຍດ້າຍກາວທ່ອງເທິ່ງຫ້າໂລກມານານແລ້ວ

ແຕ່ກິດປັກເກີນວ່າກັນໜ້າມີຍາກນອຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ຖາງໜີວິທາ ກັນ
ທາງວັດນ່ອຮມມາ

ຖາງໜີວິທາໂດຍຫ່ວຍງານເອີ້ນມີຄວາມກ້າວໜ້າເທິ່ງປະຈັກຢັດອູ່ແລ້ວ
ແຕ່ທາງວັດນ່ອຮມມາກ້າວໜ້າໄມ້ນາກທີ່ທີ່ໄດ້ໂດຍກວຽກວັດນ່ອຮມມາ ເພວະນູ່ນີ້
ເອີ້ນຫຼາຍດ້ານຍັງໝາດກວຽກຂ້າຍຕົນສັກວ ເຊິ່ງທີ່ກຳທັນໃນງານແຕ່ບໍ່ໄວ້ນິ້ງຈຳກັດ ເຫັນ
ຜູ້ຂ້າຍ ເປັນຄວາມເຂື້ອພື້ນເມືອງອຸ່ນຍາແນຍ່ ຕ້ອງສຶກສາອົກມາກ
ເຫັນທາງໜ້າ ເປັນຄວາມເຂື້ອພື້ນເມືອງອຸ່ນຍາແນຍ່ ຕ້ອງສຶກສາອົກມາກ

ພິມເນັດ ແຕ່ຍັງມີອີກໃນໝາຍເຫັນທີ່ກິດປັກກຳ ເກີຍວ້ອງກັນເຊືອກຄົດລັງ
ຫັກທີ່ເຮັກເຊີ້ງກຳຫຼັກຫຼັງໄນ້? ອິ່ງໄວ?

ເຊື້ອການຄົກ ເປັນອຸປະກຳສຳຄັງຍ່າງໜຶ່ງໃນພິເກີດກວາຍສຳນັກໂປຣານ
ພົນໃນໂອກແຮ່ງນ້ຳ, ຄຣອນຄຽວໄຫວ່າຄຽງຄຸລີປີແລະດັນຕີໄຫວ່າ ເກີຍວ້ອງ
ກັນເຊື້ອກປະກຳຄົດລັງໜ້າຫຼັງໄນ້?

ກັນໜ້າ ມີກິດປັກໃຊ້ງານແລ້ວສົງຫາຍອືນເຕີຍ, ລັກ ດັ່ງເຕັ້ມ່ຍແຮງ
ກິດປັບປຸງ ເຮັນ ພ.ສ. 1000 ລັດສຸດສົມຍ.ຮ.2 ສົງພຣະລົງນີ້ປັບປຸງໂດຍອັດຍິນ
ເຮືອອັນພົດກັນໜ້າຈາກເນື່ອງທຽມຂໍມະກະເລຸມທຸກປີເອີນເຕີຍໄດ້ ຍັງສຶກສາໄນ້ມາກ
ເຫັນທາງໜ້າ ເປັນຄວາມເຂື້ອພື້ນເມືອງອຸ່ນຍາແນຍ່ ຕ້ອງສຶກສາອົກມາກ

ໜ້າຕະລຸງ

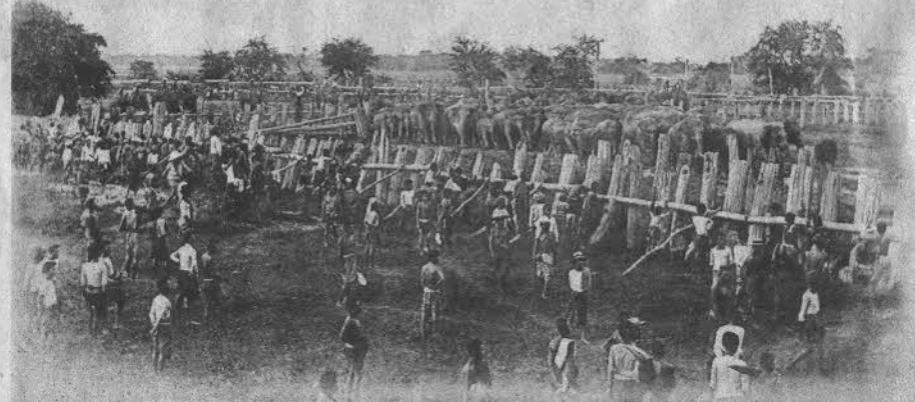
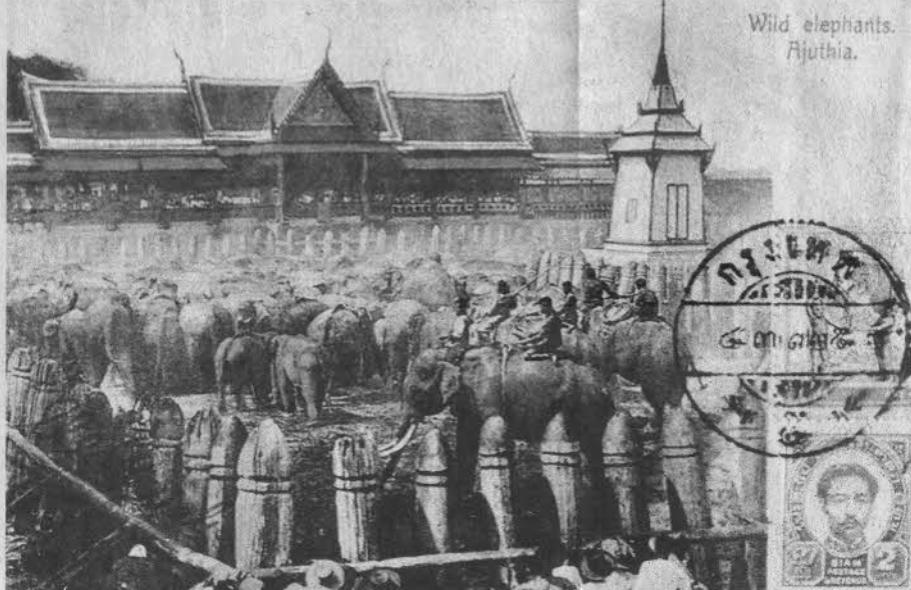
ທາງທະລຸງ ເປັນກິດປັກທັງເລື້ກ (ຢ່ອງສ່ວນທັງໆໃໝ່) ມີກັນໄວ້ເລື່ອເປີບທັງກຳ
ທັງອຸ່ນຍາ

ໃຫ້ປັກທ່ອນກັລັງທີ່ວ່າງວາ

ເປັນທັງລົບພັກວ້ານ້າ
ຂາວວັງ) ມີຫ້າປັດແຕລະ
ກາດໄດ້

ຕະລຸງ ແປລ່ວ ເສາ
ໃນຕະກຸລມອຸ່ນ-ເມົາ ໂດ
ຄຸນນັ້ນມຸ້ລົງ ດັ່ງປໍາສັກໃນ
ຕົກກ່າວ ຖຸຍ (ໃນຂໍ້ ຂ້າ
ຫາວຸຍ) ເປັນຄໍາເໝາະ (ເ
ລື້ນດັ່ງສົງຫາຍານາຫາດ
ທັງອຸ່ນຍາ)

Wild elephants.
Ayuthia.

(ข้าย) ช้างในเชิงเทินเพนนีด หัวเสaruปดอกบัวทรงมณฑล อยุธยา สมัย ร.๕ พ.ศ. ๒๔๔๘ [จากหนังสือ Postcards of OLD SIAM Singapore 2005. P. 86] (ขวา) ชาวกรุงเก่าเฝ้าดูคล้องช้างนอกเชิงเทินเพนนีด ตะลุง เสาร์ด สมัย ร.๕ [ภาพถ่ายจากหนังสือ กรุงเก่าเมื่อการก่อถนน ภาพถ่าย ๑๐๐ ปีพวรรณครศิริอยุธยา ของ อรรถดา คยมันต์ บริษัทสยาม เรเนซองส์ พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๕๔]

ช้าง

เพนนีดคล้องช้าง เกี่ยวข้องโดยตรงกับช้างซึ่งเป็นสัตว์ได้รับความสนใจยกย่องจากคนทั่วโลก โครงการ กู้รุ่ง กรมศิลปากรนั้นแหลมวัด เพราหมูณะ เพนนีดขยายการท่องเที่ยวทั่วโลกมานานแล้ว

แต่การศึกษาเกี่ยวกับช้างมีอย่างน้อย 2 ส่วน ได้แก่ ทางชีววิทยา กับทางวัฒนธรรม

ทางชีววิทยาโดยหน่วยงานนี้มีความก้าวหน้าเห็นประจักษ์ชัดอยู่แล้ว แต่ทางวัฒนธรรมก้าวหน้าไม่มากที่ทำโดยกระทรวงวัฒนธรรม เพราะยังมีอภิธานด้านยังขาดการวิจัยศักดิ์ศรี หรือทำกันในวงแคบ รู้ในวงจำกัด เช่น

ผีช้าง เป็นความเชื่อพื้นเมืองอุษาคเนย์ ดังศึกษาอีกมาก

เทวดาช้าง เป็นความเชื่ออินเดียที่รู้จักกันในเชื้อพระคเนศหรือ

พิมเนค แต่ยังมีอิกในนามเทพกรรมหรือเทพประจำ เกี่ยวข้องกับเชือกคล้องช้างที่เรียกว่าเชือกประจำหรือไม่? อย่างไร?

เชือกนาคฯ เมื่ออุปกรณ์สำคัญอย่างหนึ่งในพิธีกรรมราชสำนักโนราณ พับในโลงการแห่งน้ำ ครอบครุ-ไหัคrunayukilp และตนตรีไทย เกี่ยวข้องกับเชือกประจำคล้องช้างหรือไม่?

ศักดิ์ช้าง มีการฝึกช้างใช้งานแล้วส่งขายอินเดีย, ลังกา ตั้งแต่สมัยแรกการค้าโลกริเวน พ.ศ. ๑๐๐๐ หลังสุดสมัย ร.๒ ลังพระลงมุนีปลั้งกາโดยอาศัยเรื่องของพ่อค้าช้างจากเมืองตรังขามทะเลสมุทรไปอินเดียได้ ยังศึกษาไม่มาก

หนังตะลุง

หนังตะลุง เป็นหนังด้าเล็ก (ย่อส่วนหนังใหญ่) มีก้านไม้ไผ่เลียนด้าหวัง

ใช้ปีกท่อนกลวยที่วางราบหลังจอนหนัง

เป็นมหรสพชาวบ้าน (หนังใหญ่เป็นการละเล่นในพิธีกรรมของชาววัง) มีทั่วไปตั้งแต่สมัยอยุธยา ทั้งลุ่มน้ำโขงอีสาน, ภาคกลาง, ภาคใต้

ตะลุง แปลว่า เสา ได้จากคำว่าเสาตะลุงสำหรับผูกช้าง เป็นคำในตระกูลมอญ-เขมร โดยเฉพาะของชาวกุย (หรือ กุย, กวย) แฉบลุ่มน้ำมูล ถึงจำปาลสกในลาว

[คำว่า กุย (ในเชื้อ อ.กุยบุรี จ.ปราจีนบุรี) ไม่น่าจะหมายถึงชาวกุย] เป็นคำเขมร (อ่านว่า ໂກຍ) แปลว่า น้อ น้อแรด เป็นลินค้าสังขายานนาชาติ อย่างน้อยมีค้านอแรดกวางวางตั้งแต่สมัยต้นอยุธยา]